

„POKROK“ vychodí každý piatok.

Adresa pre všetky zásielky:

Josef Teslík Uh. Skalica (Szakolcza).

Osobny (inzeráty) účtujú sa levne a
platia sa vopred.

POKROK

Predplatné poštou:

Na celý rok 2 kor. — Na pol roku
1 kor. — Jednotlivé čísla v expedícii
a pri zásielkach najmenej 20 výtiskov
stojí 2 hal.

Predplatné do cudzozemska 5 kor.
Bezmenné a nevplatené dopisy sa ne-
príjmajú.

Týždenník venovaný ku poučeniu a vzdelaniu slovenského ľudu.

Rusko-japonská válka.

Ruské torpéda.

Torpéda hraje v tejto válke veľký zástoj, iste väčší nežli ohromné a dva metre vysoké náboje námorných del. Torpedo je náboj podvodný, na podobu cigary, lebo hrušky, naplnené je výbušnou látkou, dynamitom, lebo pyroxylinom. Torpéda nesú mýnoscí lebo torpedové lode, a tieto ich vystreľujú do vody. V torpéde je elektrický stroj, ktorý torpédo v pred pohybuje, narazí-li na niečo tvrdého, zapáli sa kapsla v torpéde a toto vybuchne a trhá všetko. Torpéda sú alebo upevnené na kotvách v istej hĺbke, pri vchode do Port-Arturu, to sú míny, keď sa odtrhajú, sú z nich plovúce míny, ktoré ztratili výbušnosť menujú sa mŕtvymi mýnami.

Japonskí pyonéri.

Londýn: Japonci pred Port-Arturom dobyli 203 metrový vrch a vytiahli naň ťažké delá s ktorými vraj veľmi poškodujú ruské lode v prístave. Rusi urobili z pevnosti výpad, aby vrch zaujali znova, ale boli odrazení s veľkými ztratami.

Petrohrad. K mandžurskej armáde dorazilo od októbra 50,000 mužov ruského európskeho vojska. Srážky pre veľkú zimu sú len nepatrné. Oba tábore sú silne opevnené.

Paríž: 8. dec. Rusko zakúpilo za 50 mill. rublov asi 5—6 čílskych a argentinských válečných lodí, ktoré spojá sa s loďstvom admirála Roždestvenského vo vodách tichého oceánu.

Očteným pánom odberateľom a sberateľom predplatkov „Pokroku!“

Ponevác sa blíži ku koncu ročníka a ešte máme mnoho závislosti u pp. odberateľov (niektorí ešte od minulého roku žiadne predplatné neposlali.) prosíme teda aby hľadeli svoje podlžnosti vyrovnat, aby sme i my koncom roku naším povinnostiam zadosť urobiť mohli. Uznať sa musí, že pri tak lacnom vydávaní časopisu, nemôžeme ešte i vyše roka čakať na predplatky.

Administrácia „Pokroku“.

Nová priemyslová predloha.

Našich rozumnejších remeselníkov veľmi zaujímal náš minulý úvodník o novej priemyslovej predlohe, a to sa samo sebou rozumie, veď sa o ich budúcnosti rozhoduje.

Priemyslovej slobody má už každý dosť a v remeselníckych kruhoch zavláda mienka: nazpät ku starým poriadkom. Sloboda priemyslu dostačila ku tomu, aby behom 50 rokov tento stredný stav, ktorý nám naše mestá pozakladal, ktorý značnú úlohu hral vo verejnom živote, na mizinu prišiel. Dnes už každý stav má svoju organizáciu, len remeselníci naši sú ako tie rozviazané prúty. Či ale ozaj nebolen remeselnícky stav a jeho položenie kritické?

Kto chce ako advokát alebo doktor účinkovať, musí mať svoj diplom. V Skalici pán

Gajda sa opovážil liečiť, a postavili ho preto pred súd, že vraj nemá diplom, ako keď by som sa ja predstavil pred súd, chcel by som voľakoho na miesto pravotára zastávať, ukážu mi dvera, že vraj to nenie môj „fach“. Strýcov na kopaničiach vykázali zo škôl, vzdor tomu, že mnohí z nich boli praktickí učitelia, preto, že nemajú učiteľského diplomu atď.

Len remeslo mohol prevádzať hoc kto, učil sa kupcom a stal sa pekárom, vyučil sa perníkárom a stal krajčírom, keď mal peniaze a vzal si len „cušnajdera“. Jediné zamestnanie ku ktorému nebolo a nenie treba učnosti a skúsenosti, len jedine peniaze.

Túto nespravodlivosť chcú obmedziť priemyslové komory so svojim memorandumom a žiadajú, aby žiaden nemohol remeslo prevádzať len ten, ktorý preukáže, že odborne vzdelaný je, a preto krome učňovského 3-roč-

ného času žiadajú, aby ako tovaryš 3—5 rokov pracoval.

Ďalej požadujú, aby raz koniec učineny bol, tak zvaným „závodvedúcim“. Posiaľ kto mal peniaze, našiel si akéhokoľvek chudobného tovaryša, ktorého ako závodvedúceho oznámil a slobodno pracoval. Závodvedúceho len v jednom páde povoluju, keď ostane po remeselníkovi vdova, tá má ku tomu právo, v páde ale by sa vydala, toto právo ztrati.

Memorandum sa obšírne zaoberá i s učňovskou otázkou. Veľmi múdra žiadosť je, aby počet učňov bol obmedzený. Nakoľko mnohí nadužívali lacné detské sily, je známo. Ako môže konkurovať jeden remeselník, ktorý si drží starších tovaryšov a ich slušne platí, s takým remeselníkom, ktorý vyciava detské sily a pracuje len s učňami? A preto žiadajú, aby žiadan remeselník viac učňov držať nesmel, ako dvoch, a pri každom tovaryšovi, ktorého zamestnáva jedného, viac ale ako 5 učňov držať nesmie. Týmto spôsobom by sa obmedzilo rozmnoženie proletariatu. Že žiadosť táto je spravodlivá, vidíme to ku pr. i pri knihtačiarstve. Našli sa knihtačiar, ktorí so samými učňami pracovali, z čoho tá najhúsniejšia konkurencia povstala.

V páde by životná otázka táto našich pánov remeselníkov zaujímala, budeme pokračovať. V.

Tlačová pravota „Pokroku“

pred porotným súdom v Prešporke dňa
29. novembra 1904.

Žaloba odôvodnená bola tak, že v slovách v min. č. označených nachádza sa nenávisť proti maďarskej reči a maďarskému národu a slovenský ľud poburuje sa týmito slovami proti maďarskému národu. Oproti tejto žalobe zadal dr. Pavel Blaho redaktor písomne svoje námietky ešte kedysi z jara. Žalobný senát kráľ. sedrie prešporskej vzal námietky do povahy a odmrštil žalobu štátneho zástupcu s jeho žalobou, jako s takou, ktorá žiadneho základu nemá: lebo že v článku není ani zmienky o nijakom búrení.

Štátny fiskus sa neuspokojil, ale apelloval a prešp. kráľovska tabula odmietla prvostupňové rozhodnutie senátu a prijala žalobu fiskusu, ktorá koncom októbra bola obžalovanému doručená. Pojednávanie určené bolo na deň 29. novembra, vo veľkej siem kráľ. sedrie pred porotným súdom v Prešporke.

Dvorana sedrie je v skutku pekná, ozdobená veľkým obrazom Jeho Veličenstva, pod obrazom sú tri miesta, pre predsedu a dvoch hlasujúcich sudcov, na pravo sú lavice pre 12 porotcov, na ľavo malé podium pre verejného žalobníka (štátneho fiskusa) a pre obrancu (advokáta). Stol predsednícky ozdobený je veľkým pozlateným krucifixom. V prostredí dvorany obýčajnú lavičku, lavicu obžalovaných. Zadnia časť dvorany je pre poslúchajúcich.

Najprv zostavila sa porota. Porotcov bolo 24. Dľa zákona má právo vylosovať 6 obranca a 6 verejný žalobník (štátny fiskus), dľa toho jako sa ktorý komu páči. Vylosovaní porotci sa vzdialili. Na to im predseda súdu odobral prisahu, že dľa najlepšieho svedomia a vedomia budú v tejto záležitosti súdiť.

Potom nariadil predseda, prečítanie článku „Otvorený list“, najprv pôvodne slovensky a maďarský preklad tohože.

Predseda Dr. Petőcz pýtal sa obžalovaného: Pýtam sa Vás či ste vy písali článok? Obžalovaný Dr. Blaho: Prijímam zaň redaktorskú zodpovednosť.

Predseda: Ja sa vás pýtam, či ste vy písali článok?

Dr. Blaho: Prijímam zaň redaktorskú zodpovednosť.

Predseda rozčúleno: Ešte raz sa vás pýtam, či ste vy písali článok?

Dr. Blaho: Prosím slávny porotný súd, prijímam sám redaktorskú zodpovednosť.

Predseda (všeobecne napnutie v poslu-

cháctve), prosím do protokollu naznačiť: Obžalovaný nechce na túto otázku odpovedať.

Predseda: Beriete za článok zodpovednosť? Obžalovaný: Beriem.

Teraz nám povedzte, prečo ste ten článok napísali — nastalo všeobecné ticho.

Dr. Blaho z prvu pomaly zdal sa byť prekvapeným otázkou predsedou — nesúvisle začal rozprávať, ale za chvíľku celkom pokojne vysvetlil svoje stanovisko: Som tiež otec detí — hovoril — ktoré onedlho pôjdu do školy, mám v rodine mnoho školopovinných detí, som všeobecne známym a ľudia i s týmito záležitosťami prídu ku mne a preto zaujímam sa o mravnobozženské vzdelávanie našich detí. Výchovu mravnú držím za základ budúceho rozvoju každého dieťaťa a o túto treba sa čo najpedlivejšie starať.

Zkúsenosť a časté sťažoby rodičov presvedčily ma o tom, že sa náboženstvo na štátnej škole v Skalici nevyučuje tak, jako by sa malo, nie tak, jako to vážnosť predmetov vyžaduje, nie tak, jako káže povinnosť k duši a jako káže zdravý rozum a duševný prospech dieťaťa a konečne nie s takým výsledkom z ktorého by sa mohlo súdiť, že deti prosperujú, napredujú v náboženstve a vo vedách príbuzných. A to preto, lebo deti v prvej triede sú reči maďarskej neznalé, v druhej málo znalé, v tretej nedostatočne znalé a vo vyšších triedach predsa neúplne, slabo znalé a predsa vyučuje sa náboženstvo v reči cudzej im nerozumiteľnej. Toto je prevrátený stav, nezodpovedajúci výške, nedotknuteľnosti náboženstva, protiviaci sa všetkým pedagogickým pravidlám a doterajšiemu spôsobu vyučovania. Znepokojovalo ma to, výsledky ma zarmucovaly, obzeral som sa po náprave, hľadal som spravodlivosť a volal k cirkevnej vrchnosti aby sa našich detí zastala, aby tento stav napravila a nenechávala naše deti bez slovenského katechismusa. Nie búrit, nie štvať, ale liečiť, napravlvať chcel som, preto súhlasil som s článkom a pripustil som ho.

Predseda: Teda z týchto príčin napísali ste článok?

Obžalovaný dr. Blaho: Neodpovedal, len pohnul ramenami! . . .

Porotcom ustanovená bola otázka, jako už vyššie uvedeno.

Obranca dr. Lichtner žiadal porotný súd, aby pripustil prečítanie akt žalobného senátu kráľ. sedrie, ktorý jako známo bol odmrštil žalobu štátneho zástupcu jako bezzákladnú, ďalej žiadal, aby súd nariadil prečítanie niektorých článkov z „Pokroku“, z ktorých je viditeľné, v jakom smere tento časopis píše a že vlastne s politikou sa nezaobera, ale užitočnými, vlasteneckými článkami ľud poučuje. Súd utiahol sa na poradu, aby rozhodnul o týchto návrhoch obrancových. Asi za pol hodiny vyhlásil predseda súdu, že sa návrhy obrancové nepripúšťajú, že toho není zapotreby.

Štátny zástupca dr. Glos povstal a začal svoju obžalobu: Slávny porotný súd, vážení páni porotci, známo je vám, že keď roku 1860. ľud slobody zastihly túto vlasť a maďarský národ vydobil si ústavné slobody, udelil i národnostiam nemaďarským z týchto slobod, ale shoda tisícročná bola narušená skoro, povstali drzi agitatori a burči, ktorí po celom Hornom Uhorsku začali ľud slovenský oproti maďarstvu, ktoré stvorilo a udržuje túto vlasť. My (Maďari) nevšimli sme si z prvu týchto smutných zjavov, trpeli sme pokorne jako búria, huckajú proti nám v lóne našej krajiny slovom, skutkom, novinami naši inojazyční spoluobčania. Pozrime len, keď mohutná baltická flotta napadla ubohých anglických rybárov, jak vzbúrilo sa anglické národné povedomie, jak vzkypela hrdosť a pomstychtivosť anglického národa. My Maďari sme apaticki, nečinní, trpíme beztriestne všetky prikoria od nevďačných národností. V Uhorsku vychodí 37 slovenských časopisov a neujde dňa v ktorom by nebolo možno čítať nápady na maďarstvo a štát, v týchto časopisoch, len to nedávno odsúdený bol redaktor „Obzoru“, lebo vo vyzvaní k predplateniu búril.

Národnostní burči vynikajú práve v tom, že svoje búrenie šikovno zakrývajú a do rozličných fráz zaoberajú.

I tento obžalovaný dr. Blaho je jeden z tých, ktorí pod pokrievkou, skryto, v smysle slov búri a hucká. Na oko sú jeho riadky ne-

vinné, ale pod touto nevinnosťou skrýva sa nenávisť a zášť proti maďarskému národu. Národnostní burči robia to tak, jako ten zlodej na trhu, ktorí vedomých sedliakov na trhu vypláca miesto zlatom, ligotavými bezcennými plieskami. Slovenský sedliak je hlúpy, ten uveri všetkému pisanému a tlačenému, prijíma zlato a v skutočnosti dostáva bezcenný, ba škodlivý pokrm duševný, ktorý ho kazí trávuje. Aj „Pokrok“ je takáto nasladlá otrava, neždá sa a predsa je škodlivý, jedovatý, dôkazom toho je aj tento inkriminovaný článok. V pekných slovách do náboženského búrenia zaobalených skrýva sa nebezpečné búrenie. Tu pred porotou hrajú obžalovaní páni na vlastencov, ale doma skrývajú sa za všelijakých Tomíkov, sedliakov a iných a hrajú tu s vami páni porotci smešnú komédiu. Následkom toho držím obžalovaného za vinného a žiadam pánov, ba i verím, že jednohlasne vinného vyhlási dr. Pavla Blaha a svojim výrokem pripomeniem všetkým burčom. „Ne bántsd a magyart“. = Neublížuj Maďarovi . . . S týmto štátny zástupca dokončil. (Pokračovanie).

Dopisy.

Nitrianska stolica.

— Skalica. (Máme parný mlyn). Idem tof v nedeľu od štácie v myšlienkach pohrúžený ani som nespozoroval, že dochádzam k domu Bratov Hottmarov, až ma vytrhlo z myšlienok hučanie a hrkot strojov a pary. Aha! pomyslí si, teda Hottmarových parný mlyn už ide, pôjdeš reku pozreť ako je to zariadené. Dlho som nerozmýšľal vošiel som dnu. Hneď ako som vkročil do prizemia, videl som mlyn čo najmodernejšie zariadený. Remene a kolá všetko sa to krúti, tak že človek ani nevie kde stojí. Potom ma pán Anton Hottmar povodil po mlyne a ukázal mi všetky podrobnosti v celom zariadení mlyna. Tu som videl, čo človek zje keď si dá zomleť obilie len do obyčajného mlyna, kde sa obilie nečistí; tu videl na jednej strane ako odchádzajú všetky smeti z obilia, ďalej kukol a podobné, na druhej strane zase ide múka vo štyroch druhoch a môžem povedať, že múka čo do peknosti vyrovná sa i našej spolkovkej nullke. Vôbec, jedným slovom, celé zariadenie mlyna vyhovuje dnešným požiadavkám i tých najmodernejších mlynov. A preto ct. obecnosť Skalica a okolia nemusi hľadať mlyny, čo ja viem kde, ale keď chcete mať pekne obilie zomleť, zavezte si ho rovno do parného mlyna Bratov Hottmarov v Skalici a zaiste budete spokojní. Rolník.

— Veľký Koválov. Ctený pane redaktor! Náhodou išiel som cez Koválov, bola tam jakási veselosť, lebo v krémach bolo ľudu, mužov hospodárov až som sa tomu podivil. Ľudia povedali mi, že odovzdávalo sa pre p. farára a rektora sypané a preto že sa pije aldamáš. Tak vyprával mi to jedon strýček prostrednej zavalitej postavy, idie z potravného spolku, kde si niečo kupoval. No reku jako vám to ide v tom spolku? Ale prosím, biedno, tí najbohatší (hnávari) nekupujú u nás, nepodporujú nás, u nás ešte majú židia zasľúbenú zem, len sa podivajte čo sa u nás deje. V žiadnej obci nevysedá sa toľko po šenkoch jako u nás, niekedy aj do rána a dajú si i ferblík, je to síce zakázané ale židák nevidí a nezradí nič, sú so predsa hodní hospodári! Škoda, že ste neprišli skorej, boli by ste videli, jako viedli štyroch napitých ľudí. Jeden sa mi zdal veľmi známy, jako by som ho bol v obecnom výbore videl a počul hovoriť, bol podobný rychtárovi . . . Ale není možné, nuž ale aj úrady by sa niekedy zapomenuli? veď inde by to nebolo možné! Rozumu je u nás nad mieru a ten sa meria v krémach. Bol u nás i spolok striezlivosti, ale Bože mi hriech odpust — keď nehovorim pravdu, mal len 2 členov, náš hasičský kapitán a jedon temperendar, fuzatý Amerikán, kapitánovi od striezlivosti až nos zčervená! Historika je dlhá. Ale kto má slúžiť ľudu za príklad, keď tí veľki zabúdzajú na Boha, svedomie a povinnosti. Svetla, svetla Pane Bože k nám!

Ze Smrdáckeho Konca.

— **Z Viedne.** Mikulášsky večierok v slov. lit. spolku „Národ“ vo Viedni. Náš spolok slávil minulú nedeľu sviatok sv. Mikuláša a večierok tento mal byť súčasne začiatkom nového roku spolkového. Návštevu sme mali mimoriadne veľkú. Miestnosť spolková bola až na posledné miestečko obsadená a mnohí hostia nedostali vôbec stola a museli sa skrovne stáť. Menovite nás dojala návšteva starých známych pána Buchtu aj s dcérou a synom, Doržovičov, Kovarovičov, Šimkovičov atď.

Čo sa programu večierka týka, musím poznamenať, že sa v „Národe“ už dlho tak znamenité veci nedávaly, ako túto nedeľu. Rečenia pána stud. theologie Samka Zocha boli výborne. Taktiež besedné čítanie pána stud. med. Igora Zocha a rečnovanka slečny Z. Kovarovičovej. Najkrajší bod celého programu ale bol krásny a líbozvučný spev sl. Terezie Štefánkovej, sestr. y pána prof. Štefánka, člena spolku. Sl. Štefánková zaspievala nám niekoľko utešených piesní slovenských, poľských, maloruských a českých vo sprievode klavira. Neslobodno ovšem zabudnúť aj na žartovné kúsiky pána Vl. Hurbana ml., ktorý sa teraz práve ako predtým opäť ako znamenitý herec a žartovník vyznamenal, aký znamenitý dojem celý program na obecensťvo malo, bolo vycítiť najlepšie z nadšenej reči jedného hosta spolku vel. pána farára Zocha z Modry, ktorý porovnal prácu študentov viedenských pred 30 rokmi s prácou terajšej, od mnohých haňanej mládeže študujúcej, predtým mali vraj študenti veľké, krásne miestnosti, ale prázdne, dnes ovšem majú tiež veľké a čo je najhlavnejšie, bývajú plné Slovačou viedenskou. Týmto je už i vykázaná cesta pre celú mládež slovenskú. Žiadne oddelovanie, žiadna lieň a pohodlie, ale práve opak, ustavičné styky a obcovanie s ľuďmi. Pre nás študentov bolo toto prstodúšne soznanie, že sme na pravej ceste a že sme i skromným večierkom opäť o krok ďalej prišli, veľmi milé.

Na koniec ešte musím opísať príhod Mikuláša. Skutočne tak výtečne oblečeného Mikuláša som ešte nevidel v mojom živote ako bol v „Národe“ pán akad. maliar Tomáš Andráškov. Odetý v pluviale so zlatými křížami, v ruke hodnú paliu biskupskú a na hlave veľikánsku mitru, kráčal na podium miestnosti, za ním niesli dvaja študujúci ohromný koš s dárkami. Prvšie ale než počal rozdávať dárky prečítal sv. Mikuláš celú veľkú listinu, v ktorej členov karmal, napomínal a dobré rady dával. Konečne každý účastník večierka dostal dáky darček.

Napokon ešte dakolko slov ku sentencii sv. Mikuláša. Varoval by som správu spolku nášho veľmi pred osobníckarstvom a sprostými žartami. Nemôžeme byť na svete všetci múdri a spolok nesmie, najmä pri slavnostných a verejných príležitostiach manifestovať skrze svoje medzitka vôľu lebo nevoľu oproti jednému alebo viacerim členom, ktorí snáď v privátnom živote prejavujú isté vlastnosti alebo majú dáke spory atď. Najdú sa všeliakí ľudia. Jedným sú také žarty vhod, druhým nie, jedným sa zdajú byť hlúpe, druhým urážlivé. Starší členovia spolku vedia sa snáď rozpačovať na hnev jedného inak váženého člena na predsedu, ktorý si bol ráz dovolil pár, inak úplne nevinných veršov o jeho cenej osobe napísať. Od tej doby dotyčný pán nikdy viac sa na podobné práce nedal, panevác asi vie, že všetkým zadosťučiniť v takom spolku, aký je náš „Národ“ nemožno. Takéto práce a výkony možno sveriť len veľmi šikovným a obozretným ľuďom. Toto na uváženie ctenému výboru.

Dobroprajný.

Drobné zprávy.

— **Marianská slávnosť v Skalici.** Vo veľkej dvorane spolkového domu vypadla slávnosť nad očakávanie skvele. Už o 6. hod. boli miestnosti „Kat. Kruhu“ osvetlené prekrásnym acetylenovým svetlom, o 7. hod. naplnilo dvoranu asi 600 ľudí, ale bola len z dvoch tretín plná. Mládež zaspievala niekoľko nových sborov, slávnostnú reč povedal dr. L. Okáňik. Básne a deklamovanky predniesli so zdarom, Maria Hránek, Alžbeta Novák, Pavel Novák a Jan Procházka. V lóži bolo vidieť viacej dám.

— **V Unine** na slavný deň nepoškrveného počatia preblahoslavenej Panny Marie usporiadala školská mládež slávnosť.

Hneď na počiatku spievala mládež pieseň ku Pannu Marii, keď spev umkol, vystúpil Karol Kokrheľ a pozdravil Pannu Mariu; opäť znela pieseň a potom Serafina Paníček prečítala nám jednu krásnu udalosť z francúzsko-nemeckej vojny, keď už dokončila, školáci spievali ďalej, konečne Agneša Brusil declamovala báseň ku Pannu Marii; na konci spev a slávosť bola dokončená.

— **Samovražda.** V piatok, dňa 2. decembra obesil sa v Skalici obuvník Ferdinand Kuba, 33 ročný, vo svojom byte, v komore na kľučke. Čo nešťastlivo dohnalo k tomuto činu, nie je známe. Nebohý bol, zvlášte v poslednom čase, známy čo riadny, triezvy a usilovný človek. Zanechal po sebe ženu a jedno dieťa. Zajímavé je, že otec nebohého sa tiež asi v tých rokoch čo tento obesil, tak tiež i jeho strýc.

— **V Gbelskom Kat. Kruhu** usporiadajú bude viančenný stromek a oblečené budú chudobné deti.

— **Valné shromaždenie potravného spolku vo Gbeloch** bude sa vydržiavať dňa 18. decembra 1904 o 6 hod, popoludni v miestnostach Kat. Kruhu.

— **Členom Spolku Sv. Vincenca.** Všetci členovia sa upozorňujú, aby do nového roku splatili úpisane podielu. Príspevky prijíma pokladník p. E. Pinkalský v nedeľu večer v čítarni Kat. Kruhu.

— **Členom mliekarny.** Každý člen nech nosí všetko mlieko, jako to v stanovách stojí — do mliekarny. Bez oznámenia nesmie nikto stranou predávať. Ktorí by sa previnili, budú pri výplate pokutovaní!

Učňa z poriadnej rodiny a primeraným vzdelaním (žiaducné je správne čítanie a písanie v slovenskej reči) prijme do svojej knižničiarne Jozef Teslik v Skalici.

Hľada sa hospodyň. Dobre stojaci re-meselník, hľadá do svojho domu poriadnu ženskú asi 35—40-ročnú vdovu alebo slobodnú za hospodyň. Miesto môže nastúpiť hneď. Ženská môže byť aj z hospodárskeho domu. Prilásiť a adresu udať treba na redakciu „Pokroku“ so značkou: „Spokojná domácnosť“.

„Kupujte v potravnom spolku!“

Starožitnosti Skalice.

Napisał F. V. Sasinek (r. 1877.)

Konečne na tú otázku: zdalíž predošlý farský chrám v Skalici tiež jako terajší založený bol ucte sv. Michala? Odpovedám, že nie, lež k sláve najsv. Vykupiteľa. Tak sa mi zdá, že keď po pripojenej Skalici k Uhorským vojanským mníš Hospitalári o. r. 1192. boli strážcami Skalického hradiska, podržali predošlý název chrámu (SS. Salvatoris), název umrlejšej kaply (sv. Michala, patrona zosnulých) premenili (na sv. Jara, patrona válečníkov). Odtiaľ sa dá tiež vysvetliť, že potomstvo ponechalo kaplici pozdejší název sv. Jara, predošlý jej název sv. Michala ale prenieslo na terajší farský kostol.

Čo sa týče národnostných pomerov, Skalica zná teraz len Slovákov, ačkoliev ešte pred 2. storočiami muselo byť v nej mnoho Nemcov, jako to dokazuje „Catalogus Baptistorum, Copulatorum, Defunctorum. Ab Ao. 1656 conscriptus per Maximilianum Enricum de Frankenberga p. t. Pastorem Evangelico-Germanicum Szakoltzae“, jehož náčelný list má túto dedikáciu:

Anno 1656 die 5 ta Junij oder Brach-monthstag ist dieses Kirchenbuch Einer Evang. Christlich löbl. Deutschen Gemein offeriret und aus wohlvermeinten Gemüthe verehrt worden

Von denen Ehrbaren Maistern, als Maistr Hansenn Pien Messerer. Vnd Maistr Pau Podlehner Drexlern, zu statigen Andenkhen in der Khonigl Freien Stadt Szkalitz in Hungern. Anno & die ut supra.

K pojednaniu tomuto pripojujem ešte pamiatku o jednom učiteľovi školy Skalickej, ktorá zachovaná je v jednej knihe biblioteky pp. Františkánov v Skalici. Je to: „Polyanthea authore Dominico Nano Mirabello. Salingiaci, 1589“.

Na papieri, vnútri na väzbovú dasku je napísano: „fuit olim 1614 verum posthac venditus Lucae Lubovecky Pol: a Slupca Ciui et Magistro scholae Reg Ciuitatis Zakolcae fl. 2“. Na náčelnom liste: „Sum Joannis Witkovsky de Weszele Anno 1615“. Na poslednej strane: „Joannes Witkovský huius libri possessor uerus iu sui memoriam subscripsit m. pria Anno 1616 die 16 Junij“.

Z poznámok týchto vysvitá, že kniha tá bola r. 1614—1616. v rukách Jána Vitkovského, potom ale prešla do ruk Lukáča Lubovieckého, učiteľa školy v Skalici; ktorý v tejto knihe naznačil i svoj životopis nasledovne:

„In nomine Sanctae et indiuiduae Trinitatis. Amen. Ad futuram rei memoriam.

Ego Lucas Lubowiecky, natione polonus, Patria Slupcensis, Patre Nicolao, Matre Regina editus, utrisque Sacra, Apostolica, Catholica, Romana fide imbutis, postmodum iuxta ritum Ecclesiae in sacro Baptismatis fonte ablutus ac adoptionem filiorum Dei (ipsa diuina mediante gratia) nactus sum. Sacramentum Baptismatis conferente mihi R. in Christo Patre Gabriele, Vicario in Templo Parochiali Slupcensi. Quae ciuitas est peculium Reuerendissimi Episcopi Posnaniensis, in Archi Dioecesi R. P. Archiepiscopi Gnesnensis. Tres circiter annos natus. Pater meus obdormiuit in Domino ac humatus in aede S. Crucis extra Ciuitatem ad Orientem, ad limina medij Templi Anno S. 1591 die Conuersionis S. Pauli, quae fuit feria Sexta, Januarij 25 In patria ab iuuenili aetate honestissimis litterarum studijs operam dedi Praeceptore usus quodam nomine Stanislaw. Tum deinde Gregorio Dabnovsky Patriota, qui posthac in Patria Praepositus Ecclesiae S. Spiritus factus magnum fructum in praedicatione Verbi diuini tulit. ac postremum usus sum Clarissimo ac Doctissimo Viro Michaelae Kotwicio Ludimoderatore Slupcensi. ab hoc multa percepi in fundamentis latini sermonis. Hic tandem nomen dedit Ciuitati nostrae ac Ciuis Consularis effectus, conjugem duxit relictam Viduam Jacobi Scoti Margaretham nomine, quae olim in tenera aetate meae Matris pedissequa existens me gestauit uti custos et obstetrix mei“.

Jako z tohoto, tak aj z nasledujúcich nepopísaných strán vysvitá, že je to len začiatok jeho životopisu, v ktorom mienil pokračovať.

Spomenutá kniha je ešte v inom ohľade pamätihodná, totižto, že jej väzbu, ktorej krásne obrazy byly pozlacené, roku 1541. vyhotovil: „Balthazar Koza de Lipce“. Bol teda priemyselníkom slovenským. Jeden obraz predstavuje 3 kráľov, druhý kr. Davida s nápisom: „Juxta est Dominus his qui tribulato sunt corde“.

K poznaniu priemyselných pomerov Skalice na začiatku XVIII. storočia slúži to, že pamiatku zlatníka v Skalici zachovala jedna monštrancia chrámu vo Veľ. Kovalove s nasledujúcim slovenským nápisom: „Tato monštrancia jest chramw Pane Velkeho Kovalowa za pana Patera Serdeheli Janosa v Doici Leta Pane 1702 dne 10. Aprilis v Skalici wdelana od Samuele Ssedeho ke oti a chwale Boži za kostelnictvi Pavla Dohnala“.

Zlaté zrnká.

Žiadna smrť nemôže byť zlá, ktorej predchádza život dobrý.

Život je viac nežli pokrm a telo viacej nežli odev. Lukáč ev. XII. 23.

Vždy jednotlivci to boli, ktorí spiechali ku predu, nie doba. Doba to bola, ktorá prinútila Sokrata vypiť jed, doba ktorá upálila Husa, doby byly vždy a vždy stejnými.

Odpuštenie je pokánie najlepšie, trpezlivosť je pokánie najvyššie. Budha.

11 mc. medu na predaj!

P. t. „potravným spolkom“ ako i všetkým obchodníkom dávam na vedomosť, že jako v loni, tak i tohoto roku budem predávať svoj včeli, neprehrievaný ale na medomete vymetaný med; a sice:

1 mc. za 110 korún

s dodaním na najbližšiu stanicu franco. Med zasielam v plechových hrncoch; Brutto 44 kgr. Netto 40 kgr. jedného hrnca. Menej ako jeden hrniec nepredávam. — Peniaze za med žiadam za 30 dní po obdržaní zasielky. Vyraždnené hrnce žiadam nepoškodené nazpät, behom 5 mesiacov. Keď si niekto hrniec podrži, žiadam 6 korún za jeden kus. Kto si pošle svoje nápodoby na med, tomu poskytnem 2 kor. sračky pri každom m. cente. Za čistotu a pravosť sa ručí. — Vzorky na žiadosť zadarmo a franco!

Matúš Kováč, kostolník.
Nyizna, u. p. Vittecz. (Ny. m.).

Sviečky

všetkých druhov, ako
kostolné voskové a polo-
voskové, stolne, stearinové
i parafinové, ďalej

mydla

ku praniu a voňavé
(toilettné), všetky
v najlepšej jakosti dodáva
najlavnejšie

Prvá Královohradecká cis.
král. dvornia tovareň
na sviečky, mydlá a voňavky.

J. Pilnáček,
Hradec Králové, Král. České.
Založeno roku 1816.

Solídna česká kresťanská firma.

Genušky i vzorky zadarmo a franco!

Neviete ešte?

Najlepšie náboženské noviny sú:

Posol Svätého Antona.

Vychodia mesačne raz na 16. stranách s krásnymi obrazmi. Predplatné na rok 2 kor., na pol roka 1 kor. Študojúcim a podučiteľom na rok 1 kor. 20 hal. Číslo na ukážku dostanete zdarma. Hlásťe sa o ne takto:

Posol Svätého Antona,
Budapest, VIII. Szentkirályi-u. 28.

Vzorky zdarma!

Firma kresťanská!

Lodenové sukne

polovlnené rôznych bariev, 1 kus 65—70 kr. Sukne „Mandžuria“ (novinku) po 1 zl. 20 — 1 zl. 25. vyrába a dobierkou zasiela:

I. Česká vyr. a vývoz sukeň lodenových

Adolfa Jelínka

v Lísku, p. Jimramov. (Morava.)

Nehodiači sa tovar buď vymením alebo vezriem zpät a peniaze vrátim!

Každá nespokojnosť vylúčená!!

Do 5 kgr. balíku vojde 7 sukien.

Už sú tu! v „Potravnom spolku“ v Skalici.

A čo?

Zase čerstvé, už minule oznámené
„debrecínske párky“ (úzenky)

aj tie dobré a chutné „krakovské a poľské vursty!“

A čo ešte?

„pražské cigary“ (úzenky)
a „šunkový vurst!“

VODOVODY

samočinné i pomocou strojov

pre mestá, obce, veľkostatky, villy, tehelne, továrne a domy súkromné.

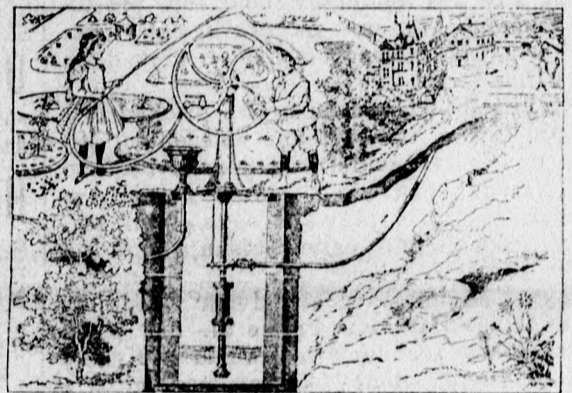
Najlepšie
PUMPY
trvanlivé
a so zárukou
zhotovuje
zariadenje

Tovareň na
vodovody a
pumpy

JAN VITEZ v Přerově (Morava).

CENY MIERNE.

Prébežné výpočty a cenníky zadarmo.

PIANA (KLAVIERY)

PIANINA

z c. a k. dvornej továrny

A. PETROF

„Hradec Králové, Čechy.“

Sklad pian: **VO VIEDNI,**

I. Parkring, čis. 18.

Od roku 1864.

7